

Další peníze v háji. „Jsi zelený? Máš tam ženy?” Rozhodnutí EU ovládne náš život

- CZ24 News | 16. prosince 2023

EU: Už nyní je osmdesát procent všech rozhodnutí o investicích ovlivněno i takzvaným ESG. Ekologické a sociální řízení firmy je povinně posuzovaným kritériem pro poskytnutí úvěru. Od prvního ledna ale budou firmy muset naplňovat novou a ještě přísnější direktivu, vycházející z rozhodnutí EU. Direktiva CSRD i podle poradenských firem povýší „zelený striptýz“ žadatelů na zcela novou úroveň.

Již od začátku příštího roku se budou muset velké firmy popasovat s tvorbou zpráv o udržitelném rozvoji, která posléze v dalších letech dopadne i na některé menší podniky. Hodnocením firem v rámci ratingu ESG se již delší dobu řídí banky a kromě emisí či dopadů podnikání na klima řeší například i podporu diverzity či počty žen ve vedoucích pozicích a dle toho pak rozhodují, zdali dané firmě dají půjčku či nikoliv, což by se v budoucnu mohlo rozšířit také do systému dotací.

Kvůli Rozhodnutí EU budou muset velké české firmy začít zpracovávat v rámci regulace [Corporate Sustainability Reporting Directive \(CSRD\)](#) a principů ESG zprávy o udržitelném rozvoji, jejichž obsahem bude například stanovisko firem k otázkám udržitelnosti a uvedení cílů či rizik s tím spojených již od příštího roku.

Tyto zprávy o udržitelném rozvoji, jež budou hodnocené auditory, se zatím dotknou pouze firem a společností veřejného zájmu nad 500 zaměstnanců; již 1. ledna 2025 však povinnost dopadne i na menší firmy s 250 zaměstnanci, které mají roční obrát větší než miliardu korun či půlmiliardovou bilanční sumu a od roku 2026 se již reportování stane povinností i pro malé a střední podniky kótované na burze a malé úvěrové instituce a kaptivní pojišťovny.

Dle prezidenta Nejvyššího kontrolního úřadu (NKÚ) je daná povinnost v praxi ve velké míře vyžadována po firmách již dnes a ESG faktory dle něj mají vliv už na 80 % všech investičních rozhodnutí. „Tyto faktory jsou prý novou, ovšem nepostradatelnou ingrediencí receptu na úspěch ve výběrových řízeních a tendrech,“ [upozornil](#) Kala na listopadové konferenci k této problematice.

„Firmy už nehledí jen na nejlepší kvalitu a nejnižší cenu. Významnou roli začíná mít to, jak potenciální dodavatel snižuje svou uhlíkovou stopu a zda se do jeho podnikání propsaly zásady sociální odpovědnosti a základní etiky,“ řekl též prezident NKÚ.

Dle ekonoma Vladimíra Pikory půjde jednoznačně o větší zátěž pro firmy. „Je to něco, co bude dané firmy stát zbytečně peníze, které by nemusely vyhazovat,“ zhodnotil Pikora pro [ParlamentníListy.cz](#) s tím, že předpokládá, že si zprávu o udržitelném rozvoji firmy budou muset nechat vypracovávat u nějaké specializované poradenské společnosti či se budou muset popasovat s případnými počátečními komplikacemi, pokud se rozhodnout daný report tvořit samy. „Z mého pohledu to je něco, co nic nepřináší, akorát náklady,“ doplnil ekonom.

Očekává, že většinu investorů bude i nadále zajímat očekávaný výnos jejich investic a nikoliv to, jak moc je daná firma ohodnocena v rámci ESG. „Report ESG si pravděpodobně užijí ti, kteří jsou zastánci nerůstu. Ostatní se budou zajímat o ekonomické výsledky,“ zhodnotil.

Že půjde pro firmy o nelehkou změnu, [uvádí](#) také poradenská společnost KPMG, jež tvrdí, že přestože firmy zveřejňují informace o svém přístupu k udržitelnosti již nějakou dobu, CSRD bude

vyžadovat novou úroveň zveřejňovaných informací a stovky ukazatelů, politik a cílů v oblastech, jako jsou: „řízení rizik spojených s klimatickými změnami, cirkulární ekonomika a znečišťování, ochrana biodiverzity, redukce spotřeby energie a vody, férové zacházení s pracovníky jak v rámci firmy, tak v celém jejím hodnotovém řetězci, prevence korupce, řízení vztahů s dodavateli, platební zvyklosti, lobbistické aktivity ad.“. Na externí audity svých údajů o životním prostředí, sociálních aspektech a správě a řízení v rámci ESG pro vykazovací období od začátku roku 2024 pak ještě v září [podle KPMG](#) nebyly připraveny celosvětově až tři čtvrtiny společností, kterých se daná povinnost týká.

Nejde jenom o klima

Zcela o kompletní novinku „od píky“ však úplně pro mnohé společnosti nejde a již dnes jde alespoň částečně o něco, bez čeho se již v praxi velké firmy obejdou stěží. Dáno je to tím, že jsou z pohledu klimatu a zeleného prostředí velké firmy již delší dobu posuzovány bankéři a investory, a pokud žádají o finance, musejí dokládat svou „zelenost“. Avšak jak již samotná zkratka ESG – tedy životní prostředí (environment), sociální oblast (social) a management (governance) – napovídá, ani zdaleka nejde jen o otázku životního prostředí či klimatu.

Banky tak posuzují i míru společenské odpovědnosti firem, která dle Komerční banky zahrnuje například hodnocení pracovních podmínek, jak se společnost staví k dodržování lidských práv či dopad produkce firmy na společnost. „Například výrobce cigaret bodovat nebude,“ [vysvětluje](#) Komerční banka.

V rámci managementu se pak zaměřují na způsob řízení firmy a klade se důraz na „vnitřní kontroly a postupy, odpovědnosti dodavatelů a spravedlivé řízení firmy jako takové“.

Česká spořitelna [shrnuje](#), že se od firem s udržitelnými produkty „očekává“ omezení klimatických změn, nízká spotřeba vody, snížení emisí CO₂, optimální využívání zdrojů a vyhýbání se testování na zvířatech v rámci životního prostředí, ve společensko-sociální oblasti respektování lidských práv, rovnoprávnost, vyhýbání se dětské práci, podpora odpovědnosti, podpora diverzity a zákaz nucené práce, oblast firemního řízení pak například klade důraz i na počty žen ve vyšších pozicích či „pobídky pro vedoucí pracovníky, aby jednali více udržitelně“.

Některá podnikání již nejsou tolerována

Co naopak Česká spořitelna „netoleruje“, je například těžba uhlí, pokud tvoří více než 30 procent obrátu dané společnosti, spekulace se zemědělskými komoditami či obchodování se zbraněmi a tabákem.

Právě podmínky ESG často stojí za tím, proč mají v bankách problém se získáním financí zbrojařské firmy a situace se jim nikterak nezlehčila ani v aktuální zhoršené bezpečnostní situaci. Evropská komise v rámci ESG financování pro obranný průmysl ztížila již před lety, kdy byla výroba zbraní zařazena do sociálně neudržitelného průmyslu, a pravidla, která již implementovala řada bank, znamenají, že ani během válečného konfliktu na Ukrajině zbrojaři jen horko těžko hledají možnosti, jak financovat výrobu zbraní a munice.

„Nejenom, že nám banky neposkytují úvěry, ale dokonce nám znemožňují běžný platební styk. V momentě, kdy platíme za zboží, nejsme schopni efektivně zrealizovat platbu – eurovou platbu v rámci Evropské unie nebo v rámci zemí NATO,“ popsal aktuální situaci generální ředitel firmy STV Group David Hác. Právě tato firma je přitom jedna z těch, která se dodávkami zbraní podílí na obraně napadené Ukrajiny.

Ekonom Vladimír Pikora v této souvislosti dodává, že problematika s financováním odvětví, která

jsou ESG hodnocena coby nežádoucí, se dá řešit, že firmy banky obejdou a budou vše řešit přes dluhopisy. „Je dost možné, že se bude více financovat skrze dluhopisy... Ale spousta lidí si může říct: „Proč bych podnikal v Evropě, když mi tady házejí takové klacky pod nohy?““ nastínil.

Směrem ke „klimatické neutralitě“

Význam bude mít ESG stále větší také pro firmy z pohledu podpory z veřejných financí, jelikož například při žádosti o dotaci [bude posuzováno](#), jak se firma staví k unijním zeleným cílům a během auditu se bude ověřovat, jak daná firma plní pokyn Evropské komise „významně nepoškozovat“ a posuzována bude i odolnost vůči změně klimatu.

Pokyn „významně nepoškozovat“ vyplývá [z taxonomie EU](#), jež chce dosahovat mobilizací soukromého kapitálu směrem k udržitelným a nízkouhlíkovým projektům a plnění unijního cíle dosáhnout klimatické neutrality.

V „zelené“ části tohoto plánu je pro firmy stanoveno, že se mají soustředit na zmírnění změn klimatu, přizpůsobovat se na ně, chránit a obnovovat biodiverzitu a ekosystémy, udržitelně využívat a chránit vodní a mořské zdroje, omezovat znečištění a předcházet mu a přecházet na oběhové hospodářství, přičemž dle výše zmíněného pokynu mají „významně nepoškozovat“ ani jednu z těchto oblastí. A kromě této části se musejí soustředit také například na sociální otázky, na něž je v rámci ESG též velmi důrazně pohlíženo.

Lidé ESG poznají skrze zdražování

Ekonom Vladimír Pikora doufá, že náročný proces kolem ESG reportingu nebudou menší firmy muset podstupovat ve lhůtách, jak je plánováno. „Já doufám, že se ten proces zpomalí, že to nebude tak rychlé, jak se dnes uvádí, a nakonec to menší firmy nebudou muset realizovat v takové míře a takovém rozsahu jako ty velké, protože by to znamenalo další náklady a ‚klacek pod nohy‘ podnikání v Evropě a další důvod, aby firmy odcházely například do Indie,“ podotkl.

Běžní spotřebitelé pak příchod složitých pravidel v rámci ESG poznají tak, že vyšší náklady firmy propíší do cen. „Zboží a služby zdraží, byť to nebude nijak dramatické, jelikož nejde v případě ESG reportingu o příliš vysoké sumy. Ale je to další náklad, který výrobci přesunou na zákazníka,“ popsal ekonom Vladimír Pikora pro ParlamentníListy.cz, jak se projeví ESG reporting v obchodech.

Právě totožný názor, že se vše propíše do koncových cen, má i senátorka a bývalá ministryně spravedlnosti Daniela Kovářová, jež ve svém komentáři na serveru iDnes.cz podotkla, že „firmy budou povinně hlásit, jak jsou společensky odpovědné, jak zatěžují klima či jaké zaměstnávají menšiny“ a „my ostatní to zaplatíme v cenách“.

[ZDROJ](#)